

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

18.

Költ Bétsben, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
 3-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

B é t s.

Ha valaha: most valóban igen kedvet
 len Újságot kéntelenítettünk közleni a'
 két Magyar Hazával, mellyet, örö-
 mest ki-hagynánk Írásunkból, ha attól
 nem kellene méltán tartanunk, hogy eggy
 illy nagy dolognak el-hallgatásával részre-
 hajlás' vétkét vonnánk magunkra. Néhai
Véghelyi Kapitány' gyilkosai, kiktől tsak
 ázt jelentettük vala a' minap, hogy ki-tu-
 dódtak: már meg is íteltettek. Valamint
 a' bűnösök: úgy a' Visgálók és Itélők is

U

magából voltak a' Magyar Királyi Testörzö Nemes Seregből, a' mellynek t. i. tehetsége vagyon, önnön Tagjainak életéről is ítéletet hozni. A' mit a' Ns Seregbéli Bírak végeztek: által-küldetett az, meg-visgálás végett, az itt lévő Katonai Fő-Kantzelláriának: melly, minekutánna vissza küldötte volna a' szententziát: ennek ereje szerént ki-vezettettek a' két bünösök tegnap reggel, a' Ns Sereg' palotája' eleibe, a' hol egy részről Testörzö Tisztek; más részről pedig gyalog Katonák állottak vala karikába. A' Kerületen belől, tisztiköntösben, vas nélkül, és a' tiszti kalapot fejekről le-véve hallgatták a' két bünösök — *Csemez* és *Ordódy* Hadnagyok — az Audítor által fenn szóval el-olvasztatott szententziát, mellynek e' volt a' summája, hogy Nemesi és Tiszti Characterjeből kivetkeztettétvén, elébb *Ordódy*, azután *Csemez*, fel-fognak Tsötörtökön akasztatni.

Békességes és Hadi Környüállások.

Hollandiában úgy folynak a' dolgok Jan. 26-dikától fogva, hogy, ha ezen folyamat, állandóságot nyerend? úgy a' Frantzia Közönséges-Társaságnak, magához hasonló intézetü Frigyes-társa lesz *Hollandiából*.

A' Frigyes-Belgyiom Közönséges Ren-

dekhez Jan. 18-dikán bocsátott Írásában, nem mondott-le örökre az *Orániai Herceg*, Helytartói hivataljáról, hanem csak azt jelentette, hogy a' környülállásokhoz képest, szükségesnek látja el-hagyni bizonyos ideig, egész Familiájával együtt *Frigyész-Belgyiomot*: reménylven, hogy a' Közönségés-Rendek is helybe fogják hagyni ezen tselekedetét. — Ajánlotta továbbra is, minden tőlle ki-telhető szolgálóját."

Frantzia = Országból —

A' Fr. Nemzeti-gyűlés^s *Mérséklett-Része*nek nevezetes Tagja *Freron*, így írt a' *l'Orateur du peuple* jének 13 dik Februáriusi Darabjában: — „Mihelyt ki-végződnek a' négy Nagy-bűnösök (*Barrere; Billaud Varennes; Collot d'Herbois; és Vadier*): leg-ottan a' Békesség fundamentomainak meg-vetéséhez, és a' Frantzia-Konstitúciónak végre-hajtásához kezd a' Nemzeti-gyűlés. — Le-fogja tenni azt a' rettentő számadás' terhét, mellyet magára vett. Nem lesznek többé, úgy egyesítve minden hatalmak; a' hogy most vagynak egy kézbe le-téve, tsupán azoknak virtusiba vetett bizodalomból, a' kik nem féltek egy illy félelmes kötelességet vállalni fel."

A' *Bresti* Ki-kötő-helybe, ismét víz-fza-tért Febr. első napján, a' nagy hajós-sereg: de alkalmas kárral: mivel, három első nagyságú hadi hajókat — *Superbe*; *Neuf-Termidor*; és *Audacieux* neveze-tüeket — a' rajtok volt legénységén ki-vül, mindenestől fogva el-süllyesztette a' nagy szélvész.

Nantesből Febr. 9-dikén: — „ *Bu-reau*, a' ki el-küldetett vala, hogy igye-kezzen egygyességre beszélni a' Pártoso-kat; még se' érkezett ide vissza: — a' 4 *Vándéi*, vagy *Royalista*, és egy *Chouan*-Vezérek pedig el hagyták ezen Várost, mivelhogy el-telt tegnap a' Fegyver nyug-vás' ideje, mellyről azt halljuk már most, hogy még eggynehány napokkal meg fog hosszabbíttatni. Mennyire lehetett menni részünkről a' Pártosokkal? nem tudhatjuk bizonyosan: közönségesen úgy vélekednek nállunk, hogy *Charette*, és több más Ve-zérek, szívesen véget akarnának vetni a' hadakozásnak: de a' kormányozások alatt lévő Népnak nagy része, nem olly kön-nyen hiszi el mint ők, a' mit a' Republi-kánusok ígérnek, 's a' magok nagy szeren-tségeikről beszéllenek. Nem kevés akadályt okoz e' dologban az is, hogy a' kik meg-vették *Vandéban*, az onnan ki-költözött Pátrióták' jószágaikat: most már nem akar-ják azokat vissza-adni. A' *Chouanok*, leg-

idegenebbek a' Békélléstől. Nem tartották ezek meg a' Fegyver-nyugvást is. Még Febr. 8 dikán is el-állották az útjokat némelly Lakosoknak, a' kik eleséget szállítottak *Nantes*be. Valakik ezek között el-lent-állottak nékiek; résszerént le öldösték; résszerént meg sebesítették őket. Mindjárt Katonaság ment tőlünk ezen Haramiáknak fel-keresésére; de szokas szerént, egyyet se' kapott meg közölök.

Brüffelből Febr. 7 dikénn; — „Tegnapelőtt egy Hirdetményt adatott itt ki a' Magisztrátus, mellyben így szól Lakostársaihoz: „Áldozunk még fel valami keveset: 's majdan Fiainak fogad-fel minket a' Frantzia Közönséges-Társaság; végelessz a' hadnak nem sokára; 's meg látjátok kevés idő alatt, hogy a' Frantzia és Belga Nemzetek, egyyessítettvén az Atyaságnak kedves kötelei által, örökös Békeségnek gyönyörűségeivel fognak élni. — Szomszédink, a' kik, feltették vala tőlünk a' magok hasznokat (t. i. a' *Hollandusok*) nem fogják többé zárva tartani a' *Skáldis* vizét: *Antverpia*, vissza-nyeri a' maga régi fényességét, 's újra fogja szemlélni falai alatt a' két Világ' terméseinek, és két *India'* kintseinek bővségét, Belgák! akarjátok e' siettetni ezen boldog időnek el-érkezését? szolgáltassatok a' Frantziáknak minden eszközöket a' hadnak hathatós

folytatására : fogyatkozást szenvednek a' Közönséges - Társaság' Katonai lábbeliből, *Hollandia'* motsárjainak közepette, kell tehát lábbelit adni számokra; kell fejér ruhát, és Ispotályokba való tépeményt 's a' t.

Spanyol-Országból —

Barcellóna Városából, bizonyosnak írták *Genuába*, hogy Febr. 3-dikán, *Rosas* Vára is, a' Frantziák' kezére jutott. Látván t. i. a' *Spanyol* Orizet, hogy egészen össze van már lövöldözve a' Vár; 's eleségje is meg kezdett fogyni: kénytelenítetett a' Ki kötő helybéli hajókra venni magát, és olly szerentsés vólt, hogy egy részét az ágyúknak és munitciónak is ki szállíthatta. E' meg-lévén, mindjárt elhagyták a' *Spanyol* hajók, *Rosas'* Ki-kötő helyét: hanem eggynehányan, tsak ugyan meg maradtak azon a' tájon kerengőben, hogy az érkezendő *Spanyol* hajókat megintsék a' *Rosa* si veszedelem eránt. — *Langara* Admirális meg nem jelenhetett a' maga hajós-seregével, a' mint szándékozott, *Rosas'* segítségére: mivel olly károkat szenvedett, utazása közben, a' nagy szélvész miatt, hogy azoknak helyre hozása végett, szükség vólt néki a' *Carthagezai* Ki-kötő-helybe bé-f szállani.

Olasz - Országból. —

Az *Onegliai* partok előtt mutogatta magát, Februárius' elein a' *Tuloni* fr. hajós-sereg, melly, tizenöt első-nagyságú; számos középserű; és temérdek szállító-hajókból állott,

A' *Livornói* Ki kötő-helybe olly hírral érkezett Febr. 9-dikén, eggy középserű hadi hajó (*Fregát*), hogy tizenhárom első-nagyságú *Anglus* hadi hajók ismét elhagyták Febr. 7-dikén, a' *Korszikai* partokat; *Tulon* felé indultak; és egynehány napi kerengés után, *Livornónál* szándékoztak meg-állapodni. — Eggy *Nápolyi* hajós-sereg osztalet is vártak *Livornóhoz*.

A' *Szárdíniai* Király meg-parantoltatta minden Katona-Tisztjeinek; hogy ha elébb nem is; leg-alább Febr. 27-dikénn, mindnyájan helyben legyenek a' magok *Regementjeiknél*. Ezen parantsolat által, egy egész hónappal rövidített-meg a' téli-quártélyozás: mellyre, az szolgáltatott alkalmatosságot, mivel az újj *Frantzia Vezérnek*, *Scherer* Generálisnak, nyilván ki lehetett hozni; hogy ő igen hamar hozzá akar kezdeni a' táborozáshoz, és újj szerentes' próbálásához.

Az *Angliai* partoktól, Febr. első és 2-dik napjain indult Utazók, *Hamburgba* érkezvén, ezeket beszélették: „Az *Orániai* Hertzeget — *Frigyes-Belgyiomnak* néhai Helytartóját — nagy indulattal fogadták sok össze-tsoportozott *Londoniak*. A' hintajából ki fogták a' lovakat, 's magok vontatták azt, ahoz a' palotához, melyet előre fel-vett magának, és Famíliájának lakó-helyül a' nevezett Hertzeg. — *Frigyes-Belgyiom'* sorsának meg-értésével, szó lett újra a' Békességről, mind az *Első*, mind a' *Második Táblájánál* az *Ang* Országgyűlésnek. Az *Elsőnél*, Hg *Bedford* sürgette a' Békességet; a' *Másodiknál* pedig *Grey* Úr; de ez úttal is több Tagok állottak a' *Ministériom'* akaratjára, melly ízerént, foly-ni kell a' hadnak. — *Pitt* Minister, a' jelenlévő környülállásokhoz képest szükségesnek mondotta lenni, hogy a' *Hajós-katonaság'* számát, száz-húsz ezerre kell felvinni. *Fox* Úrnak a' vólt az értelme és voksa; hogy nem elég száz-húsz ezer; hanem száz-ötven ezernek ki-állításán kell ugyan tsak lelkesen dolgozni, és minden ki telhető erőt elő kell venni. — A' papíros pénzeknek tsupán egygy napi másfél *procentóval* való alább-szállását okozta *Londonban* annak meg hallása, hogy elfoglaltatott *Amsterdám*. a' *Frantziák* által.”

Moguntziából Febr. 17-dikénn; —
 „Tegnap némelly mozgásokat tett az ellenség: de tsak ugyan nem történt semmi ellenségeskedés. — Tegnap és ma, hűznál több Frantziák szöktenek mégént által hozzánk, leg-nagyobb részt lovasok.“

Mühlheimből Febr. 19 dikén indított *Tudósításai Gróf Clerfaytnak*: — „Mint-hogy az ellenség, nagy erőt von össze *Zwollnál* és *Gröningennél*; ez okon a' Ts. K. Seregeknek egy részét *Coszfeldhez* parantsolta Gróf *Clerfayt*; hogy ha az *Yffel* vízétől elébb nyomulnának a' Frantziák; lehessen mivel ijjeszgetni azoknak bal szárnyát; és *Hannoveránus* Generális Gr. *Walmoden* is inkább össze-vonhassa az *Ems* vízénél, a' kormányozása alatt lévő eggyesültt seregét. — A' *Hollandiai* Rendek' parantsolatjára, minden *Holland.* Várak megnyitották Kapujaikat a' Frantziák előtt. — Minthogy *Prusszus* Generállieutenánt *Kalkreuth*, az *Alsó-Rajnai* részek; 's a' *Vesztfáliai* *Prusszus* Tartományok felé indította a' vezérlése alatt lévő Korpust, Febr. 17-dik és 18 dik napjai között: ehez képest, Ts. K. Katonaság rendeltetett a' *Prusszusok*' helyébe, *Bingauba* és *Caubtól* fogva *Schiernsteinig*.“

Frankfurtból Febr. 19-dikén: — „A' *Prusszus* Serez, nem fog egészen *Vesztfál*ba menni. *Maguntzia* környékéinn marad *Hertzeg Hohenlohe*, tizenkét-ezer *Prusszusokkal*.“

Frantzia - Ország.

Marszília (Marseille) Városában, a' *Nemzet gyűlési Komisszáriusok* is meg-hasonlítottak magok között. *Mariette* és *Esper* Deputátusok t. i. a' Mérséklett Felekezethez tartoznak; *Salicetti* ellenben, az *Ex-jakobínusok*' kezére játtzott, kit is ez okon, vissza-hívott *Párisba*, a' *Közjóra* ügyelő *Nemzet-gyűlési Deputátzió*. — Febr. tizedikén, olly értelmű *Marszíliai Levél* olvastatott fel a' *Nemzeti gyűlésben*, hogy Febr. 2 dikán akarták *Marszília*bann az *Ex jakobínusok*, fel-aggatni, vagy öszsze-darabolni a' *Magisztrátusokat*, 's mind azokat a' *Lakosokat*, a' kik, *Robespierre*' meg-bukása' napjától (27-dik *Juliu*stól) fogva bortsáttattak ki a' tömlöztökből: de a' *Katoná-örizetnek* állhatatos és hív bátorsága haszontalanokká tette ezen szörnyű szándékokat. — Négy *Ex jakobínusok* tettek *árestomba*, kik ellen az a' vád, hogy *Katonákat* ölték.

Erdély Ország.

Kolozvárról Febr. 13-dikán: — „Az Ország-gyűlés' nagyobb része mag-eggyezett Jan. 27-dikén, a' 2320 újj Katonáknak ruha-nélkül lejendő ki-állításába. — Nyóltz Na Vármegyéknek Küldöttjeik időt kértek magoknak, hadd kérdezhessék-meg Küldőiket, ezen ki-állítás eránt. De megjelenvén a' Fő-Kormányfő is az Ország-gyűlésbenn, el-végeztetett, hogy a' mit már a' nagyobb rész meg-határozott: annak tellyesítése eránt, haladék nélkül tétessenek rendelések. Ha a' verbunkok nem találnának elégségesek lenni, a' 2320 számnak ki-pótolására: úgy kényszerítettnek fognak fegyver fogásra a' lézengők és korhelek; míg ki-telik az említett szám. — Az újj Katonák közzé kívántató Tifztségekre, Nemes Hazafiak ajánlhatnak. —

„A' Fels. Udvarból le-jött, és itt anakutánna Deputátzió által meg-visgáltott Tzikkelyeknek Ország-gyűlésbéli közönséges fel-olvasása, el-kezdődött Febr. 3-dikán. — Febr. 5-dikén, M. Cserei János Úr' helyébe Itélő-Mesterségre kándidáltattak némelly Erd. Úri Személyek. A' Kandidátusok között leg-több voksot nyert Kir. Törvényfő Bírása M. Balia Sámuel Úr. — Febr. tizedik napjáig, résszerént

az említett Tzikkelyek olvastattak; részre-
 rént a' *Szentpáli* ügye folytattatott. A'
 10 dik Februáriusi Ülést, egy történet hir-
 telen félbe-fzakasztotta. "6

Elegyes Tudósítások.

A' *Rajná*nak minden mellyékeiről szo-
 morúan írják, hogy a' jégnek fel-ol adá-
 sával lett ki-omlásai a' viznek, nagy ká-
 rokat okoztanak.

A' *Szárdíniai* Király' Lakó-városában
Turinban, olly nagy vólt a' hideg, Ja-
 nuárius' vége felé, hogy hét Strázsák, és
 még több szegények fagytak-meg, a' kik-
 nek nem vólt honnyok. Illy környülállá-
 sok között, fa hajlékokat állíttatott-fel Ki-
 rály Ö Felsége, a' *Károly* piattzán, 's lo-
 vakat parantsólt azokba vitetni, hogy ek-
 képpen bé-melegedvén, alkalmas mene-
 dék helyül szolgálhassanak az ügyefogyot-
 taknak.

A' *Moguntziai* Választó-Hertzeg' test-
 vér Ötthe, született Báró *Erthal*, *Wirtz-
 burgi*, és *Bambergi* Hertzeg - Püspök, meg-
 halálozott *Wirtzburg* Városában, Február.
 14 dikén, életének 65 dik esztendejében.
 Ezen közönségessen szerettetett 's tisztel-
 tetett Fejedelemben, olly édes Attyoktól

fosztattak - meg az alatta vólt Tartományok, a' ki, szent kötelességének esmérte, abban a' mértékben elzközieni valóságos jót, mind közönségesen, mind magánosan; a' millyen mértékben ajándékozott vala néki arra tehetséget az Isteni Gondviselés.

A' *Prussziai Felség, Goldbeck* Urat nevezte, Fő Kantzelleriusnak, és az Igazság' ki-szolgáltatásra ügyelő leg főbb Szék' Elölülőjének, Báró *Carmer* helyébe, a' ki már szinte 50 elztendőktől fogva szolgált nagy haszonnal; és most gyengélkedő egészsége miatt, terhes kötelessége alól való fel-öldoztatását kérte. Meg is menekedett hivatalának terhétől; de annak méltóságában és hasznában, továbbra is meghagyatott állandóul a' Király által.

*Hannover*ából írják, *Groszmann* nevű elő-kező Teátrálistáról, hogy egy Játékbéli zabolátlan belzédjéért, kényéren és vízen való hat napi árestomra büntettetett.

A' *Dániai Fő Ministernek Gróf Bernstorfnak*, következő értelmű Irás mellett küldődött Jan. 18 dikán, az a' je' es Emlékeztető-pénz, melyről a' minap emlékeztünk: „A' Király' és Haza' Emberének, a' Nemes *Bernstorfnak*, a' ki, taní-

totta *Európát*, hogy az igazságon épített Státus-bőltesség, és a' bátor állhatatosság által fenn-tartott békeség, leg-nagyobb betsületére válik egy Igazgatásnak: háladatos Polgár-társai, ezen háladatosság jelét, olly napon küldik, a' melly, minden Haza-barátot azokra a' sok jókra emlékeztet, mellyek, az utobb múltt esztendőkbén lettek az Emberi-nemért és a' Státusért. A' mind két Országokra nézve egy illy drága, és nyomos napot választottak ki azoknak hív Fiai, a' végre, hogy azon a' leg-méltóbb Polgárnak; érdemlett köszönettel adózzanak

a' Királyhoz; 's Hazához; szíves indulattal - viseltető *Dánusok*, és *Norvégasok*:

A' *Dánusok*, nagy meg-elégedéssekét talályák mostani Királyokban, 's ennek Igazgatásábann. Szembe-tünő jeleit adták ezen érzsseknek különösen a' *Koppenhágaiak*; kedves Királyoknak születése napján, Febr. 6 dikán. Meg-jelenvén ez nap a' Teátromban az egész Felsőges Fámília, különös örvendezéssel fogadtatott a' számos gyülekezettől. A' Játék darabnak kezdő-beszédje, *Dániának* mostani politikusi állapotját rajzolta-le. — Sok magános Társaságok is meg-inneplették ezen napot.

Az Énekes - Társaság nevezetesen el-ének-
lett egy jeles Éneket, melly, amaz esme-
retes *Anglus* Éneknek formájára, *God sa-
ve the King* (Isten tartsa meg a' Királyt)
készült; és a' Király eránt viseltető szives
háládatosságöt: 's a' Békességnek, és *Svéd*
Országgal lévő szép egyességnek örökös
fenn maradása eránti való közönséges kí-
vánságöt fejezte ki.

Az *Idő járásra* nézve, olly Meg-jegy-
zést közöl egy *Frankfurti* Írás, hogy
1776-dik elztendőnek első hónapja, és e'
most folyó 1795-dik' Januáriussa, egyenlő
módra forgatták magokat. A' nevezett két
elztendők között le folytott idő, egy *Höld-*
kerületet teszen az az : 1776-dikban és
1795-dikben, ugyan azon napon, hasonló
fekvésben voltak egymáshoz a' Nap, a'
Föld, és a' Höld. — Már, ez a' fordulat
légyen e' egyátallyában való oka, az em-
lített egyenlőségnek? meg nem határozza
a' *Frankfurti* Írás; hanem tsak azt mond-
ja, hogy ez a' történet, figyelmetesekké
tehet még is bennünket jövőndőre.

Magyar Ország.

Sopronból Febr. 26-dikán: — „Ma
temettetett itt el, Kir. Tanácsos, és a' Sa-

soproni Distriktusnak Fő - Provinciális - Kommisszáriussa *Tek. Koller* József Úr, érdemes életének 73-dik esztendejében: Viselte a' Fő - Prov. - Kommisszáriusságot 1753-dik esztendő-től fogva, 1760-dikig, a' *Besztercze - Bányai*; 1760-tól fogva pedig, e' folyó 1795-dik eszt. nek 3-dik Februáriusáig, úgymint halála' napjáig a' *Soproni* Distriktusban. 1748-dikban, Concipista fővel kezdett szolgálni *Posonban*, a' *Katona-tartásra* ügyelő Fő-Hivatal mellett."

